

Sygn. akt V U 114/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Stanisław Pilarczyk

Protokolant: st.sekr.sądowy Alina Kędzia

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2021 r. w Kaliszu

odwołania R. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 25 listopada 2020 r. Nr (...)

w sprawie R. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę pomostową

Oddala odwołanie

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 listopada 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w O., odmówił ubezpieczonemu R. K. prawa do emerytury pomostowej, ponieważ po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykazał on pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, jak i nie udowodnił on rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą. Ponadto na dzień 1 stycznia 2009 roku nie udowodnił co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył R. K. podnosząc w odwołaniu, iż po dniu 31 grudnia 2008 roku pracował w szczególnych warunkach.

Organ rentowy, w odpowiedzi na odwołanie, wniósł o jego oddalenie.

Sąd poczynił następujące ustalenia

R. K. urodzi się (...).

Na dzień złożenia wniosku o emeryturę udowodnił 36 lat i 28 dni okresów składkowych, 3 miesiące i 18 dni okresów nieskładkowych oraz 24 lata, 11 miesięcy i 2 dni okresów pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

(okoliczności niesporne – decyzja organu rentowego z dnia 25 listopada 2020 roku)

R. K. przedstawi organowi rentowemu świadectwo pracy w szczególnych warunkach z okresu pracy w (...), z którego wynika, iż od dnia 1 października 1983 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach

wymienioną w wykazie A dział XIV poz. 25 pkt A wykazu szczegółowego, stanowiącego załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy podległych Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty.

(dowód – świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach – akta emerytalne ubezpieczonego R. K.)

Ubezpieczony R. K. nie przedstawił natomiast świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach po dniu 31 grudnia 2008 roku w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

(dowód – zeznania ubezpieczonego R. K. z dnia 16 marca 2021 roku [00:12:30][00:16:54])

Ubezpieczony R. K. jest zatrudniony od 2015 roku w (...) B. na podstawie umowy o pracę.

(dowód – zeznania ubezpieczonego R. K. z dnia 16 marca 2021 roku [00:01:03][00:12:29]; wniosek ubezpieczonego R. K. o emeryturę pomostową – akta emerytalne)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 roku poz. 1924 t.j.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
6. po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Prawo do emerytury pomostowej zgodnie z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych przysługuje również osobie, która:

1. po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
2. spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i art. 5-12;
3. w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt. 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Jak wynika z treści powyższych przepisów jednym z podstawowych warunków uzyskania emerytury pomostowej jest rozwiązanie stosunku pracy, a skoro ubezpieczony R. K. nie rozwiązał umowy o pracę, to bezprzedmiotowe jest dokonanie rozważań w zakresie spełnienia przez ubezpieczonego pozostałych warunków do otrzymania prawa do emerytury pomostowej (tak Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 9 sierpnia 2016 roku, III AUa 1083/16).

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2014 roku (I UK 7/14, Lex nr 1511381) podkreślono, iż „Postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych ma charakter rozpoznawczy i kontrolny. Pierwsza właściwość skupia uwagę na samodzielnej ocenie przesłanek warunkujących prawo do świadczenia, druga, ogniskuje się na ocenie zasadności rozstrzygnięcia dokonanego przez organ rentowy. Założenie przez sąd, że ubezpieczony nie spełnia jednego z kumulatywnych warunków uzasadniających przyznanie emerytury, zwalnia go od badania pozostałych. W tym wypadku funkcja kontrolna postępowania ma charakter dominujący, co oznacza, że sąd nie ma obowiązku realizować powinności rozpoznawczych, gdyż te w ostatecznym rozrachunku nie doprowadzą i tak do przyznania ubezpieczonemu świadczenia.”.

Podobny pogląd wyraził Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 21 listopada 2018 roku (III AUa 1095/18, Lex nr 2907185), gdzie podkreślono, iż „Pozostawanie przez ubezpieczonego w stosunku pracy stanowi samodzielną i negatywną przesłankę uniemożliwiającą przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. Brak spełnienia tej przesłanki, niezależnie od tego, czy inne się ziściły, czyni niemożliwym uwzględnienie żądania w zakresie przyznania wnioskowanego świadczenia, a ponadto czyni bezcelowym badanie spornej kwestii związanej z okresami pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze. Brak spełnienia jednej przesłanki zwalnia sąd od rozpatrywania pozostałych warunków przysługiwania prawa do świadczenia, ponieważ w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych sąd orzeka o prawie do konkretnego świadczenia (w tym wypadku o prawie do emerytury pomostowej), a nie o poszczególnych przesłankach ich przysługiwania. To oznacza, że sąd oddala odwołanie w przypadku niespełnienia chociażby jednego warunku przyznania świadczenia i nie bada czy inne warunki zostały spełnione.”.

Sąd ubezpieczeń społecznych w trybie rozpoznania odwołania od decyzji organu rentowego „przyznaje” konkretne świadczenie lub określa jego wysokość (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2008 roku, sygn. akt I UK 267/08). Nie jest zatem dopuszczalne w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych wydanie wyroku ustalającego spełnienie przez ubezpieczonego niektórych warunków wymaganych do nabycia prawa do świadczenia lub wyroku przyznającego to świadczenie pod warunkiem spełnienia pozostałych warunków w przyszłości (tak wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2010 roku, sygn. akt I UK 267/09, Monitor Prawa Pracy rok 2010/7/382-38, z dnia 9 lutego 2010 roku, sygn. akt I UK 262/09 i z dnia 7 kwietnia 2011 roku, sygn. akt I UK 363/10). Podkreślić bowiem należy, iż poczynienie w niniejszej sprawie korzystnych nawet ustaleń dla ubezpieczonego w zakresie spełnienia przez niego pozostałych warunków niezbędnych do uzyskania prawa do emerytury pomostowej, nie jest wiążące ani dla organu rentowego, ani dla sądu, w razie rozpoznawania ponownego wniosku ubezpieczonego o emeryturę. Nawet więc, gdyby ubezpieczony w toku przedmiotowego postępowania udowodnił fakt przepracowania w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych po dniu 31 grudnia 2008 roku, to i tak nie nabyłby prawa do emerytury pomostowej, albowiem wbrew wymogom wynikającym z art. 4 pkt 7 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2015 roku poz. 965), nie rozwiązał stosunku pracy.”.

Ponadto należy dodać, iż ubezpieczony, czego nie neguje, nie udowodnił aby po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Jego praca przed dniem 1 stycznia 2009 roku nie jest również pracą w szczególnych warunkach ani pracą w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 23 października 2019 roku (III AUa 1254/18, Lex nr 2932372) podniesiono, iż „Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) oraz kontynuowanie takiej pracy po wejściu w życie tej ustawy, a więc po dniu 1 stycznia 2009 roku. Z tym że w przypadku, kiedy osoba ubiegająca

się o emeryturę pomostową nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze według przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, może ona nabyć prawo do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ustawy, czyli tylko wówczas, gdy dotychczas wykonywaną przez nią pracę można zakwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z 2008 roku o emeryturach pomostowych. Innymi słowy, brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze dziś nie może być tak kwalifikowany. Oznacza to, że wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach lub pracy o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych jest w tym wypadku warunkiem koniecznym nabycia prawa do tego świadczenia.

W tej sytuacji, wobec niespełnienia przez ubezpieczonego warunków do przyznania emerytury pomostowej, zaskarżona decyzja organu rentowego odpowiada prawu, a odwołanie R. K., jako niezasadne, zgodnie z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., podlegało oddaleniu i orzeczono jak w wyroku.

SSO Stanisław Pilarczyk